

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžf/138/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200510
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7013200510.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: NAFT - SM Gastro Slovakia, s.r.o., Veľká Bara 45, právne zastúpený: JUDr. Pavol Gombos, advokát, Moldavská cesta č. 21/A, Košice, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100304/1/54267/2013 zo dňa 11. februára 2013, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/70/2013-40 zo dňa 26. septembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č.k. 6S/70/2013-40 zo dňa 26. septembra 2013 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Košiciach žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že zaslal žalobcovi „Tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania pri návrhu priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorý je právnickou osobou“, ktoré mal žalobca kompletne vyplnené doručiť súdu v lehote 10 dní odo dňa jeho doručenia. Žalobca dňa 23.07.2013 doručil súdu predmetné tlačivo, v ktorom vyplnil iba svoje identifikačné údaje spolu s čestným vyhlásením, v ktorom uviedol, že dlhodobo nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, nedisponuje žiadnym hnutelným či nehnuteľným majetkom a z dôvodu zaistenia a nevrátenia dokladov orgánmi činnými v trestnom konaní nemohol podať daňové priznanie dane z príjmov právnických osôb od roku 2010. Nepriaznivá finančná situácia žalobcu je dôsledkom skutočností, ktorých pôvod je v podnikaní a s podnikaním súvisia. Nedostatok finančných prostriedkov žalobcu ako právnickej osoby nemôže byť sám osebe dôvodom na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Krajský súd poukázal aj na tú skutočnosť, že vzhľadom na majetok žalobcu - základné imanie s rozsahom splatenia 6 000,- €, ktorý podľa výpisu z Obchodného registra SR žalobca vlastní ako spoločnosť s ručením obmedzeným, súdny poplatok vo výške 70,- €, ktorý má žalobca v predmetnom konaní zaplatiť, nepredstavuje tak vysokú sumu, ktorú by nebol schopný uhradiť. Skutočnosti tvrdené žalobcom (nepriemerané zaťažovanie spoločností, nezákonné zadržiavanie finančných prostriedkov zo strany daňových úradov, blokovanie majetku) sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné. Rovnako nepodstatná je aj skutočnosť, že žalobca patrí do skupiny obchodných spoločností personálne prepojených s Mikulášom Várehom, ktoré vedú mnoho

súdnych sporov. Pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov sú podstatné majetkové pomery žalobcu a nie ďalších subjektov. Keďže žalobca i napriek výzve súdu nepredložil žiadne doklady, ktoré by deklarovali jeho majetkové pomery a ani nevyplnil náležité tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, nepreukázal splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca včas odvolanie, v ktorom uviedol, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s Mikulášom Varehom. Uviedol, že súčasťou zámeru zaťažiť žalobcu a spoločnosti personálne prepojené s Mikulášom Varehom sú stovky výziev, miestnych zisťovaní a ústnych pojednávaní, kde daňové orgány vyžadovali účasť Mikuláša Varehu, ako osoby nezastupiteľnej a vyžadovali od neho zároveň množstvo odpovedí. Voči postupu daňových orgánov sa spoločnosti personálne prepojené s Mikulášom Varehom museli brániť uplatnením svojich práv súdnou cestou, a preto sú tieto spoločnosti účastníkmi niekoľko desiatok až stovák súdnych sporov, keď podanými žalobami napadli nezákonnosť postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov. Žalobca uviedol, že daňové orgány nezákonne zdržiavajú finančné prostriedky patriace spoločnostiam spojených s Mikulášom Varehom, blokujú im majetok a aj v dôsledku negatívnej medializácie tieto spoločnosti nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Z uvedených dôvodov sa tieto spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobca nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohol voľne disponovať. Žalobca nemá žiadny hnutel'ný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť a s ktorým by mohol disponovať. Všetky uvedené okolnosti vytvárajú situáciu, ktorá znemožňuje žalobcovi súdny poplatok uhradiť, t.j. pomery žalobcu oslobodenie od súdneho poplatku odôvodňujú. Tiež poukázal na to, že nemá svoje doklady k dispozícii a túto skutočnosť uviedol už v žalobe a tento nedostatok nahradil práve podaním čestného vyhlásenia. Zdôraznil, že jeho právny zástupca taktiež tieto doklady nemal nikdy k dispozícii a jeho podania obsahujú všetky informácie, ktoré má v čase spísania podania k dispozícii.

Súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobcovi prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou. Výška súdneho poplatku síce nepredstavuje vysokú čiastku, avšak spoločnosti prepojené s Mikulášom Varehom sú účastníkmi množstva súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené predstavujú sumy až niekoľko desiatok tisíc eur. Prvostupňový súd má mať vedomosť o desiatkach a stovkách podaných žalobách spoločnosťami personálne prepojenými s Mikulášom Varehom práve na Krajský súd v Košiciach. Prvostupňový súd má mať taktiež vedomosť o množstve úspešných súdnych rozhodnutí. Žalobca poukázal na to, že prvostupňový súd žalobcu nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonal žiadne dokazovanie a bez ďalšieho rozhodol v neprospech žalobcu. Na základe uvedených skutočností má žalobca za to, že sú u neho splnené podmienky na jeho oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a preto žiada, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a žalobcovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.

Keďže odvolanie nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, súd nevyzýval žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu (§ 209a ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. V senáte rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 2 O.s.p. v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované

- a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle, alebo
- b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Neprihliadal ako na rozhodnú skutočnosť, že žalobca je podnikateľským subjektom, a už vôbec túto nehodnotil ako dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Preto najvyšší súd považuje argumenty odvolania žalobcu formulované v tomto smere za absolútne irelevantné.

Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Majetkové pomery žalobcu nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal, na čo slúži, okrem iných, aj tlačivo, ktoré mu krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobca i napriek výzve súdu nepredložil žiadne doklady, ktoré by deklarovali jeho majetkové

pomery a ani nevyplnil náležité tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, nepreukázal tak splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. Preto bolo správne rozhodnutie krajského súdu nepriznať žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Povinnosť zaplatiť súdny poplatok vznikla žalobcovi podaním návrhu. Dňa 18.04.2013 podal žalobca žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, čo podlieha poplatkovej povinnosti. Výzvou zo dňa 23.04.2013 bol žalobcovi vyrubený súdny poplatok za podanú žalobu vo výške 70,- €. Následne na to podal žalobca návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. z dôvodov, že v danej situácii, spôsobenej postupom daňových orgánov, nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou a nemá ani žiadny hnutelný alebo nehnuteľný majetok. Následne na to, ho súd prvého stupňa vyzval na zdokladovanie jeho majetkových pomerov doručením predpísaného tlačiva, ktoré mu bolo spolu s výzvou zaslané. Predmetná výzva na zdokladovanie majetkových pomerov bola žalobcovi riadne doručená. Keďže žalobca nepredložil žiadne doklady, ktoré by deklarovali jeho majetkové pomery a ani náležité tlačivo pre dokladovanie pomerov nevyplnil, Krajský súd v Košiciach mu uznesením nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Senát odvolacieho súdu konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom, keď žalobcu vyzval na zdokladovanie svojich majetkových pomerov a preukázanie tvrdených skutočností, ktoré uviedol vo svojom návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov. Z tohto dôvodu sa nie je možné stotožniť s tvrdením žalobcu, uvedeným v podanom odvolaní, že prvostupňový súd žalobcu nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonal žiadne dokazovanie a bez ďalšieho rozhodol v neprospech žalobcu. Keďže žalobca nekonal v zmysle § 138 O.s.p., krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

Následne nemožno prihliadať ani na počet súdnych konaní, ktorých je žalobca účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobca v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť sama osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach, ktorým žalobcovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.